

28 Φεβρουαρίου, 1991 .

(ΠΙΚΗΣ, ΠΟΓΙΑΤΖΗΣ, ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, Διπλ.)

ΑΓΡΟΚΤΗΜΑ ΛΑΝΙΤΗ ΛΤΔ & ΑΛΛΟΙ,

Εφεσεϊόντων - Εναγόντων,

v.

ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ & ΑΛΛΩΝ,

*Εφεσιβλήτων - Εναγομένων.**(Πολιτική Έφεση Αρ. 7474).*

5 Δικαιοδοσία Επαρχιακού Δικαστηρίου — Αγωγή για διεκδίκηση καταβληθέντων δασμών που, κατά τον ισχυρισμό των Εναγόντων, έπρεπε να επιστραφούν σ' αυτούς — Κατά πόσο είναι αναγκαία προϋπόθεση η κήρυξη της παράλειψης άκυρης από το Ανώτατο Δικαστήριο δυνάμει του άρθρου 146 του Συντάγματος.

Πολιτική Δικονομία — Εκδίκαση θέματος σαν προκαταρκτικού νομικού ζητήματος δυνάμει της Δ. 27 των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας — Πότε και πως εφαρμόζεται.

10 Οι Εφεσεϊόντες καταχώρησαν αγωγή στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσου διεκδικώντας επιστροφή εισαγωγικών δασμών που κατέβαλαν για εμπορεύματα που, όπως ισχυριζονταν, είχαν επανεξαγάγει, δυνάμει της επιφύλαξης του άρθρου 5 του περί Εκτάκτου Προσφυγικής Περιβαρυντικής (Εισαγόμενα Εμπορεύματα) Νόμου, 1977. Οι Εφεσιβλήτοι ήγειραν θέμα καθ' ύλην δικαιοδοσίας του

15 Επαρχιακού Δικαστηρίου να εκδικάσει την υπόθεση στην οποία η παραβίαση του δικαιώματος που θεμελιώνει την αγωγή επήγαξε ή προέκυπτε από την άσκηση διοικητικής λειτουργίας. Το πρωτόδικο Δικαστήριο επιλήφθηκε του θέματος σαν προκαταρκτικού νομικού σημείου δυνάμει της Δ.27 των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας και, αφού βρήκε ότι η εκδίκαση της αγωγής συνεπαγόταν αναπό-

20 φρευστα αναθέωση από το Δικαστήριο της ισχυριζόμενης παράλειψης των Εφεσιβλήτων να εκπληρώσουν καθήκον επιβαλλόμενο από τον νόμο και αναγόμενο στον τομέα του διοικητικού δικαίου, αρμοδιότητα που, σύμφωνα με το άρθρο 146 του Συντάγματος,

25 εμπίπτει στην αποκλειστική δικαιοδοσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου, απέρριψε την αγωγή λόγω ελλείψεως δικαιοδοσίας. Κατ' έφεση οι Εφεσεϊόντες ισχυρίσθηκαν ότι η αγωγή αφορούσε την αποπληρωμή χρέους, θέμα για το οποίο είχε αρμοδιότητα το Επαρχιακό Δικαστήριο.

Αποφασίσθηκε ότι

(α) Η αποκλειστική δικαιοδοσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου δυνάμει του άρθρου 146 του Συντάγματος επεκτείνεται στην αναθεώρηση του συνόλου των πράξεων, αποφάσεων και παραλείψεων δημόσιας Αρχής ή οργάνου στην άσκηση εκτελεστικής ή διοικητικής λειτουργίας στον τομέα του δημοσίου δικαίου. Χρηματικές απαιτήσεις που προκύπτουν από παράλειψη διοικητικής Αρχής ή οργάνου στην εκπλήρωση νομικών υποχρεώσεων δεν διαφέρουν και δεν διακρίνονται από οποιαδήποτε άλλη κατηγορία διοικητικών αποφάσεων ή παραλείψεων. Επιπλέον, η ακύρωση της διοικητικής πράξης ή παράλειψης αποτελεί προϋπόθεση για προσφυγή σε πολιτικό δικαστήριο για τη διεκδίκηση αποζημίωσης ή άλλης θεραπείας.

5

10

(β) Κρινόμενη κάτω από οποιοδήποτε πρίσμα, η βάση της αγωγής των Εφεσιόντων συναρτάτο με την εγκυρότητα πράξης ή παράλειψης της Διοίκησης και βρισκόταν έξω από το πεδίο αρμοδιότητας πολιτικού δικαστηρίου.

15

per Curiam: i) Η διαδικασία δυνάμει της Δ.27 των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας αποτελεί εξαιρετικό μέτρο, προσφυγή στο οποίο δικαιολογείται μόνο εφόσο τα γεγονότα είναι αδιαμφισβήτητα και παραδεκτά, και εφόσο το συζητούμενο θέμα αποκρυσταλλώνεται σε καθαρά νομικό θέμα, η λύση του οποίου μπορεί να επιδιωχθεί με την ίδια ευχέρεια σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας, και θα επηρεάσει την έκβαση της αγωγής.

20

ii) Σε θέματα δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου τα γεγονότα που στοιχειοθετούν την δικαιοδοσία είναι αυτά που συνθέτουν την απαίτηση, και αποκλειστική πηγή αναζήτησής τους είναι η έκθεση απαιτήσεως.

25

Η έφεση απορρίφθηκε χωρίς έξοδα.

30

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

Western S.S Co. v. Amaral Sutherland & Co [1914] 3 K.B. 55·

Windsor Refrigerator Co Ltd v. Branch Nominees Ltd [1961] Ch. 375·

Isaacs and Sons Ltd v. Cook [1925] 2 K.B. 886·

Anderson v. Midland Railway [1902] 1 Ch. 374·

35

Papamichael v. Haholiades (1970) 1 C.L.R. 306·

Malachtou v. Armefti and Another (1984) 1 C.L.R. 548·

Sevegep Ltd v. United Sea Transport Ltd and Others (1989) 1 C.L.R. (G) 729·

Antoniou and Others v. Republic (1984) 3 C.L.R. 623

Mahlouzarides v. Republic (1985) 3 C.L.R. 2342

Moustafa v. Republic, 1 R.S.C.C. 44

Goulielmos v. Republic (1983) 3 C.L.R. 883

5 *Phylaktides v. Republic (1983) 3 C.L.R. 957*

Ipiraminonda v. Municipality of Limassol (1984) 3 C.L.R. 1534

Justice Party v. Republic (1986) 3 C.L.R. 187

Papadopoulos v. Municipality of Nicosia (1986) 3 C.L.R. 2046

Kantziaris v. Ministry of Interior (1982) 1 C.L.R. 606

10 *Director of Customs v. Grecian Hotel (1985) 1 C.L.R. 476*

Kampis v. Republic (1984) 1 C.L.R. 314

Philippides and Son v. Republic (1985) 3 C.L.R. 2588

Frangouhdes v. Republic (1982) 1 C.L.R. 462

Έφεση.

15 Έφεση από τους ενάγοντες κατά της απόφασης του
Επαρχιακού Δικαστηρίου Λεμεσού (Φρ. Νικολαΐδης,
Π.Ε.Δ. και Ν. Νικολάου, Ε.Δ.) που δόθηκε στις 14 Σεπτεμ-
βρίου, 1987 (Αρ. Αγωγής 6645/86) με την οποία η αγωγή
20 τους για την επιστροφή της προσφυγικής επιβάρυνσης την
οποίαν κατέβαλαν για την εισαγωγή εμπορευμάτων απορ-
ρίφθηκε.

Π. Αναστασιάδης, για τους εφεσείοντες.

Γλ. Χατζηπέτρου, Δικηγόρος της Δημοκρατίας Α, για
τους εφεσίβλητους.

25 ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ: Η απόφαση του Δικαστηρίου θα δοθεί
από το Δικαστή Πική.

ΠΙΚΗΣ, Δ. : Με τη συγκατάθεση και των εναγόντων το
Επαρχιακό Δικαστήριο όρισε την επίλυση των ενστάσεων
των εναγομένων στη δικαιοδοσία του δικαστηρίου ως

προδικαστικό θέμα, βάσει της Διάταξης 27 των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας. Ο ορισμός έγινε μετά την ανταλλαγή των εγγράφων προτάσεων και την προβολή στην υπεράσπιση της ένστασης των εναγομένων στην ανάληψη και άσκηση δικαιοδοσίας προς επίλυση της διαφοράς που προέκυψε μεταξύ των διαδίκων. Η αμφισβήτηση αφορούσε την καθ' ύλη αρμοδιότητα του επαρχιακού δικαστηρίου να επιληφθεί αγωγής στην οποία η παραβίαση του δικαιώματος που θεμελιώνει την αγωγή πηγάζει ή προκύπτει από την άσκηση διοικητικής λειτουργίας.

Ο καθορισμός του θέματος προς επίλυση, βάσει των προνοιών της Δ.27 εδικοιολογείτο ενόψει -

(α) του νομικού χαρακτήρα του θέματος, και

(β) των επιπτώσεων από την επίλυσή του στην έκβαση της αγωγής.

Η φύση του νομικού θέματος, μάλιστα, καθιστούσε την επίλυσή του, βάσει της Δ.27, επιβεβλημένη επειδή έθιγε την καθ' ύλη δικαιοδοσία του δικαστηρίου. Θέματα που άπτονται της αρμοδιότητας του δικαστηρίου πρέπει να επιλύονται το ενωρίτερο δυνατό. Είναι αντινομικό το δικαστήριο να αναλαμβάνει και να ασκεί δικαιοδοσία εκτός του πεδίου της αρμοδιότητας του.

Το αντικείμενο της αγωγής ήταν η αποπληρωμή οφειλής της Δημοκρατίας, συμπεσομένης σε καθορισμένο χρηματικό ποσό, η οποία προέκυψε από την άρνηση ή την παράλειψη των Τελωνειακών Αρχών να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις που τους επέβαλλε η επιφύλαξη του άρθρ. 5 του Περί Εκτάκτου Προσφυγικής Επιβαρύνσεως (Εισαγόμενα Εμπορεύματα) Νόμου, 1977 (Ν 14/77, όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 2 του Ν 44/78. Βλ. επίσης μεταγενέστερες τροποποιήσεις που αφορούν οι Νόμοι, Ν 14/80, Ν 21/80, Ν 28/80, Ν 81/83, Ν 32/84 και Ν 49/86).

Το διεκδικούμενο δικαίωμα προέκυψε από την άρνηση των Τελωνειακών Αρχών, όπως αναφέρεται στην έκθεση απαιτήσεως και βεβαιώνεται στην υπεράσπιση, να επιστρέψουν στους ενάγοντες προσφυγική επιβάρυνση την

5 οποία κατέβαλαν για την εισαγωγή εμπορευμάτων μετά την (ισχυριζόμενη) επανεξαγωγή τους. Η επιφύλαξη του άρθρ. 5 του νόμου επιβάλλει την επιστροφή της επιβάρυνσης κάτω από τις προϋποθέσεις που ορίζουν οι διατάξεις του.

10 Η ένσταση των εναγομένων στην αρμοδιότητα του δικαστηρίου να επιληφθεί της αγωγής των εναγόντων, επικεντρώνεται στη φύση του διεκδικούμενου δικαιώματος, σε συνάρτηση με τις διατάξεις του άρθρ. 146 του Συντάγματος που παρέχει αποκλειστική αρμοδιότητα στο Ανώτατο Δικαστήριο να επιλύει κάθε διαφορά που αφορά ή εκπηγάξει από την άσκηση διοικητικής λειτουργίας.

15 Στην πρωτόδικη απόφαση γίνεται εκτενής αναφορά στη νομολογία η οποία διέπει τον καθορισμό και την επίλυση θέματος βάσει της Δ.27 των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας (Βλ. μεταξύ άλλων, *Western S.S. Co v. Amaral Sutherland & Co. [1914] 3 K.B. 55. Windsor Refrigerator Co Ltd. v. Branch Nominees Ltd [1961] Ch. 375. Isaacs and Sons Ltd. v. Cook [1925] 2 K.B. 886 Anderson v. Midland Railway [1902] 1 Ch. 374. Papamichael v. Haholiades (1970) 1 C.L.R. 306. Malachtou v. Armefti and another (1984) 1 C.L.R. 548*). Ο,τι προκύπτει από τη νομολογία, είναι ότι η
20 επίλυση θέματος προδικαστικά και, γενικότερα, η επίλυση θέματος έξω από το πλαίσιο της δίκης - το φυσιολογικό πεδίο για τη διαπίστωση των γεγονότων και τον καθορισμό των δικαιϊκών τους συνεπειών - αποτελεί εξαιρετικό μέτρο, προσφυγή στο οποίο δικαιολογείται μόνο εφόσον τα γεγονότα είναι αδιαμφισβήτητα ή παραδεκτά. Δικαιολογείται, συνεπώς, η επίκληση της Διάταξης 27 εφόσον το συζητούμενο θέμα αποκρυσταλλώνεται σε καθαρά νομικό
30 θέμα, η λύση του οποίου μπορεί να επιδιωχθεί με την ίδια ευχέρεια σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας. Τα γεγονότα, άλλωστε, τα οποία στοιχειοθετούν τη δικαιοδοσία του δικαστηρίου είναι, όπως υποδεικνύεται στη *Seveger Ltd. v. United Sea Transport Ltd. and others (1989) 1 A.A.Δ. (E) 729* εκείνα τα οποία συνθέτουν την απαίτηση, και αποκλειστική πηγή αναζήτησής τους είναι η έκθεση απαιτήσεως.

Το ερώτημα το οποίο το πρωτόδικο δικαστήριο είχε

κληθεί να απαντήσει είναι το ίδιο με εκείνο το οποίο καλούμεθα να αποφασίσουμε με την έφεση, και συνοψίζεται ως εξής : Αποκαλύπτεται ή προσδιορίζεται στην έκθεση απαιτήσεως παραβίαση ή διάρρηξη δικαιώματος για το οποίο η παροχή θεραπείας ανάγεται ή εμπίπτει στη δικαιοδοσία πολιτικού δικαστηρίου. 5

Η θέση των εφεσειόντων είναι ότι η διαφορά συνεπάγεται την αποπληρωμή χρέους, και επομένως αρμόδιο δικαστήριο για την επίλυσή της είναι το πολιτικό δικαστήριο, στην προκειμένη περίπτωση το Επαρχιακό Δικαστήριο, το κατά τόπο αρμόδιο να εκδικάσει την αγωγή. Επίσης διατυπώθηκαν επιφυλάξεις και αμφισβητήσεις για τον τρόπο με τον οποίο ασκήθηκε η δικαιοδοσία του δικαστηρίου, βάσει της Δ.27. Είναι απαράδεκτο για το δικαστήριο, όπως έγινε ειρήνηση, να προβεί σε εύρημα οποιασδήποτε μορφής αναφορικά με τη φύση της πράξης, στην προκειμένη περίπτωση την άρνηση των Τελωνειακών Αρχών να εκπληρώσουν υποχρέωση την οποία επιβάλλει ο νόμος. Η θέση των εφεσειόντων στο σημείο αυτό είναι, σε κάποιο βαθμό, αντίθετη προς τη συμφωνία τους για επίλυση του ειρηθέντος θέματος, βάσει της Δ.27, και παραγνωρίζει τη βάση της αγωγής η οποία συνίσταται στην άρνηση ή παράλειψη δημόσιας Αρχής στην εκπλήρωση νομικού καθήκοντος. Το Επαρχιακό Δικαστήριο ουσιαστικά αποφάσισε ότι εφόσον η επίλυση της διαφοράς συνεπάγεται την αναθεώρηση πράξης ή παράλειψης της Διοίκησης, το επίδικο θέμα βρίσκεται, ενόψει των διατάξεων του άρθρ. 146 του Συντάγματος, εκτός του πεδίου αρμοδιότητας του Επαρχιακού Δικαστηρίου. Η διαπίστωση ότι η αγωγή εδράζεται στην άρνηση ή παράλειψη διοικητικού οργάνου να εκπληρώσει υποχρεώσεις τις οποίες επιβάλλει ο νόμος, δεν προκύπτει από οποιοδήποτε εύρημα του Δικαστηρίου, αλλά αποτελεί τη βάση της αγωγής, όπως εκτίθεται στην έκθεση απαιτήσεως. Συνεπώς η κρίση του Δικαστηρίου περιορίστηκε στα γεγονότα τα οποία συνθέτουν την αγωγή. 10
15
20
25
30
35

Η απόφαση του πρωτόδικου δικαστηρίου, σε σχέση με τη φύση του αγωγικού δικαιώματος, έχει προσβληθεί με επίκεντρο τη φύση και την έκταση της αναθεωρητικής δικαιοδοσίας του Ανωτάτου Δικαστηρίου, όπως προσδιορί- 40

ζεται από το άρθρο 146. Αντίθετα με τα κρατούντα στην Ελλάδα και τη Γαλλία, η δικαιοδοσία που παρέχεται από το άρθρο 146 δεν είναι γενικού χαρακτήρα και δεν προσδίδει στο Ανώτατο Δικαστήριο, απεριόριστη αρμοδιότητα επίλυσης διοικητικών διαφορών. Η αρμοδιότητα του Ανωτάτου Δικαστηρίου, βάσει του άρθρ. 146, περιορίζεται στην ακύρωση της πράξης και, επομένως, είναι περιορισμένη και συναρτάται αποκλειστικά με την ευχέρεια ακύρωσης πράξης ή παράλειψης της Διοίκησης. Η εισήγηση παραγωνρίζει την έκταση της δικαιοδοσίας του Ανωτάτου Δικαστηρίου, βάσει της παραγράφου 1 του άρθρ. 146, για την αναθεώρηση πράξεων, αποφάσεων και παραλείψεων της Διοίκησης, αφενός, και συναρτά, αφετέρου, την έκταση της δικαιοδοσίας με τις θεραπείες που μπορεί να αποδοθούν, βάσει της παραγράφου 4 του άρθρ. 146.

Όπως είναι πρόδηλο από το κείμενο του άρθρ. 146, παρέχεται στο Ανώτατο Δικαστήριο αποκλειστική δικαιοδοσία για την αναθεώρηση κάθε πράξης διοικητικής Αρχής ή οργάνου το οποίο ασκεί εκτελεστική ή διοικητική λειτουργία. Το άρθρο 146.1 καλύπτει την ολότητα του φάσματος διοικητικών πράξεων, αποφάσεων και παραλείψεων της Διοίκησης στον τομέα του δημόσιου δικαίου. Ο μόνος περιορισμός αφορά το πεδίο της λειτουργίας διοικητικής Αρχής ή οργάνου το οποίο εξυπακούεται από τη φύση της δικαιοδοσίας, κάτω από το άρθρο 146.1. Υπόκεινται στην αρμοδιότητα του Ανωτάτου Δικαστηρίου μόνο αποφάσεις ή παραλείψεις της Διοίκησης στον τομέα του δημόσιου δικαίου. Η διαχωριστική γραμμή μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα του δικαίου, εξηγείται στις αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου Αποπίου και Machlouzarides (βλ. *Antonioni and others v. Republic* (1984) 3 C.L.R. 623. *Machlouzarides v. Republic* (1985) 3 C.L.R. 2342). Ορθά επισημαίνεται στην πρωτόδικη απόφαση ότι οι αποφάσεις των Τελωνειακών Αρχών στην εκτέλεση του καθήκοντός τους για συλλογή δασμών, φόρων και τελών, ανάγονται στον τομέα του δημόσιου δικαίου και υπόκεινται σε αναθεωρητικό έλεγχο από το Ανώτατο Δικαστήριο (βλ. *μεταξύ άλλων, Antoniadis and Co. v. Republic* (1965) 3 C.L.R. 673). Η άσκηση της εξουσίας συναρτάται άμεσα με την ευόδωση των δημοσιονομικών στόχων της πολιτείας, θέμα ύψιστου συμφέροντος

και ενδιαφέροντος για το δημόσιο.

Προϋπόθεση για την ανάληψη και άσκηση δικαιοδοσίας, βάσει του άρθρ. 146, είναι η γένεση, από την προσβαλλόμενη πράξη, δικαιωμάτων και υποχρεώσεων ως αποτέλεσμα της άσκησης της διοικητικής λειτουργίας. Με αυτή την έννοια η πράξη πρέπει να είναι εκτελεστή, δηλαδή, γενεσιουργός δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Αν δεν έχει αυτά τα χαρακτηριστικά, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του πολίτη αφήνονται ανεπηρεάστα: συνεπώς, δεν υπάρχει αντικείμενο προς αναθεώρηση ή διαφορά προς λύση.

Η άλλη προϋπόθεση για την άσκηση της δικαιοδοσίας είναι η ύπαρξη εννόμου συμφέροντος εκ μέρους του αιτούντος. Στην προκειμένη περίπτωση, οι εφεσείοντες βασίζουν τα δικαιώματά τους στην άρνηση των Τελωνιακών Αρχών να τους αποδώσουν τα οφειλόμενα σ' αυτούς. Η άρνηση είχε άμεσες και απτές επιπτώσεις στα οικονομικά τους συμφέροντα και ήταν καθοριστική γι' αυτά. Η πράξη είχε, συνεπώς, βάσει των γεγονότων όπως διατυπώνονται στην έκθεση απαιτήσεως, όλα τα γνωρίσματα εκτελεστής διοικητικής πράξης. Αν, πάλι, το αίτημά τους συναρτάται με παράλειψη χωρίς την παρεμβολή θετικής ενέργειας, και πάλι αποκλειστική δικαιοδοσία για αναθεώρηση της παράλειψης, εφόσον είναι εκτελεστή, έχει το Ανώτατο Δικαστήριο, βάσει του άρθρ. 146. Η παράλειψη είναι εκτελεστή όταν ο νόμος επιβάλλει στη Διοίκηση ενεργό υποχρέωση προς δράση. Μάλιστα, η νομολογία ορίζει ότι εφόσον πρόκειται περί συνεχιζόμενης παράλειψης προς εκπλήρωση ενεργητικού καθήκοντος το οποίο επιβάλλει ο νόμος, ο χρόνος των 75 ημερών για την άσκηση προσφυγής δεν αποτελεί κώλυμα, δεδομένου ότι η παράλειψη εκλείπει μόνο με την εκτέλεση του επιβαλλόμενου καθήκοντος (Βλ. μεταξύ άλλων, *Hassan Mustafa v. Republic*, 1 R.S.C.C. 44. *Gouhelmos v. Republic* (1983) 3 C.L.R. 883. *Phylactides v. Republic* (1983) 3 C.L.R. 957. *Epaminonda v. Municipality of Limassol* (1984) 3 C.L.R. 1534). Εξάλλου, αν αίτημα για κινητοποίηση των Αρχών στη λήψη απόφασης, μείνει ανασπάνητο μέσα στο χρονικό διάστημα των 30 ημερών που προβλέπει το άρθρο 29, η παράλειψη των Αρχών να απαντήσουν, και πάλι μπορεί

να αποτελέσει το αντικείμενο προσφυγής εφόσο σκοπεί στην έκδοση από αρμόδιο όργανο ή Αρχή εκτελεστής απόφασης σε θέμα το οποίο άπτεται των δικαιωμάτων του αιτούντος (Βλ. μεταξύ άλλων, *Justice Party v. Republic* (1986) 3 C.L.R. 187. *Papadopoulos v. Municipality of Nicosia* (1986) 3 C.L.R. 2046).

Καταλήγουμε ότι, κρινόμενη κάτω από οποιοδήποτε πρίσμα, η βάση της αγωγής των εφεσειόντων συναρτάται με την εγκυρότητα πράξης ή παράλειψης της Διοίκησης, και βρίσκεται έξω από το πεδίο αρμοδιότητας πολιτικού δικαστηρίου.

Το πλαίσιο άσκησης της δικαιοδοσίας του Ανωτάτου Δικαστηρίου, βάσει του άρθρ. 146, καθώς και οι θεραπείες που μπορεί να αποδοθούν, διακρίνουν σε ορισμένο βαθμό το πλαίσιο άσκησης της αναθεωρητικής δικαιοδοσίας στην Κύπρο από εκείνο που ισχύει στην Ελλάδα και τη Γαλλία. Το άρθρο 146 περιορίζει τη δικαιοδοσία στην αναθεώρηση και τον έλεγχο της νομιμότητας, πράξης, απόφασης ή παράλειψης της Διοίκησης. Το Ανώτατο Δικαστήριο, βάσει του άρθρ. 146, δεν είναι διοικητικό δικαστήριο ουσίας, και δεν εξετάζει την ορθότητα της πράξης, ούτε υπεισέρχεται στο πεδίο της διοικητικής λειτουργίας. Κατ' επέκταση, οι θεραπείες που μπορεί να παρέχει, περιορίζονται ουσιαστικά στην ακύρωση ή τη βεβαίωση της πράξης, ανάλογα με τα συμπεράσματα ως προς τη νομιμότητά της. Δεν περιορίζεται όμως το φάσμα των διοικητικών πράξεων και ενεργειών που υπόκεινται στο δικαστικό έλεγχο που προβλέπει το άρθρο 146 από τη φύση της θεραπείας που μπορεί να αποδοθεί.

Όπως έχουμε επισημάνει, και επαναλαμβάνουμε, η αρμοδιότητα του Ανωτάτου Δικαστηρίου επεκτείνεται στην αναθεώρηση του συνόλου των πράξεων, αποφάσεων και παραλείψεων, δημόσιας Αρχής ή οργάνου στην άσκηση εκτελεστικής ή διοικητικής λειτουργίας στον τομέα του δημόσιου δικαίου. Η νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου (Βλ. μεταξύ άλλων, *Kantziaris v. Ministry of Interior* (1982) 1 C.L.R. 606 και *Director of Customs v. Grecian Hotel* (1985) 1 C.L.R. 476). αναγνωρίζει ότι χρηματικές απαιτήσεις που προκύπτουν από παράλειψη διοικητικής

Αρχής ή οργάνου στην εκπλήρωση νομικών υποχρεώσεων, δε διαφέρουν και δε διακρίνονται από οποιαδήποτε άλλη κατηγορία διοικητικών αποφάσεων ή παραλείψεων. Άλλωστε, όπως επίσης δέχεται η νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου, η ακύρωση διοικητικής πράξης, ενέργειας ή παράλειψης, αποτελεί προϋπόθεση για προσφυγή σε πολιτικό δικαστήριο για τη διεκδίκηση αποζημίωσης ή άλλης θεραπείας. (Βλ. μεταξύ άλλων, *Kampis v. Republic* (1984) 1 C.L.R. 314 και *Philippides & Son v. Republic* (1985) 3 C.L.R. 2588). Η βάση της αγωγής, δυνάμει της παραγράφου 6 του άρθρ. 146, δε συναρτάται με την παραβίαση αστικού δικαιώματος, αλλά με την ακύρωση πράξης ή παράλειψης της Διοίκησης που εκδίδεται ή σημειώνεται στον τομέα του δημόσιου δικαίου. Η διευκρίνηση αυτή είναι σημαντική, καθώς και προσδιοριστική του πλαισίου μέσα στο οποίο καθορίζονται οι αποζημιώσεις, βάσει της παραγράφου 6 του άρθρ. 146. (Βλ. μεταξύ άλλων, *Frangoulides v. Republic* (1982) 1 C.L.R. 462).

Για τους πιο πάνω λόγους, η έφεση κρίνεται ανεδαφική και έτσι δεν παρίσταται ανάγκη να ακούσουμε τις θέσεις των εφεσιβλήτων πριν καταλήξουμε σε οριστική απόφαση.

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΣΤΟΝ κ. ΧΑΤΖΗΠΕΤΡΟΥ: Ζητάτε τα έξοδά σας;

κ. ΧΑΤΖΗΠΕΤΡΟΥ: Όχι.

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ: Δεν εκδίδεται διαταγή για τα έξοδα.

Η έφεση απορρίπτεται χωρίς έξοδα.